

NAPREJ

Glasilno Socialistične stranke Jugoslavije.

Objava razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Celje, Strossmayerjeva ul. št. 1, I. nadstropje.

Državna licejska knjižnica

pred. 43.
t. 11.959.

v Ljubljani

20 Din,
za inozemstvo 30 Din.

Oglasi: prostor 1×65 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo. Reklamacije za list so poštne proste.

Kongres železničarskega saveza.

Dne 20. in 21. t. m. je imel Savez železničarskega Jugoslavije v Zagrebu svoj III. kongres katerega se je udeležilo 42 zastopnikov 45 krajev, dočim je 15 krajev služba onemogočila udeležbo. Internacionalna transportnih in prometnih delavcev v Amsterdamu je bila tudi zastopana po sodruhu Jožetu Tomschiku, ki je bil obenem zastopnik za avstrijsko železničarsko zvezo, istotako sta delegirali češkoslovaška in bolgarska zveza po dva sodruga na kongres, pozdrave pa so poslali iz Danske, Švicarske, Holandske, Francoske, Švedske, Norveške, Luksemburga, Madžarske in Italije. V imenu Glavnega radniškega saveza je bil navzoč s. Luka Pavičević, zastopani pa so bili tudi kovinarji, lesni delavci, Opči radniški savez, usnjariji, Savez zasebnih nameščencev, Udruženje nameščencev pomorske uprave v Bakru in delavska zbornica. Na zgradbi železničarskega saveza, kjer se je kongres vršil, je vihrala velika rdeča zastava, na njej velik napis: Proletarci, vseh dežel, zedinite se!

Dnevni red je bil obširen, pa se da stisniti v nekaj besed: kako naj se železničarska organizacija ojači, da postane uvaževan činitelj v železničarskem življenju, katere akcije naj se sedaj izvršijo kot najaktuelnejše in po kateri poti naj bi se najuspešneje izrabile sedanje sile.

Kdor hoče dobro poznati položaj našega proletariata, se mora vživeti v položaj naših železničarjev. Dva dni je padala najstrašnejša kritika na režim, ki obvladuje in uničuje naše železnice. Samo par podatkov: najboljši kvalificirani delavec ne dobiva več nego 1100 do 1200 Din mesečno, nekvalificiranec komaj 500 do 700. Komaj tretjina ali četrtnina predvojnih prejemkov, veliko slabša plača nego v vseh ostalih strokah, ki se ne da niti primerjati z onimi v drugih državah, celo v takih, ki so po vojni uničene.

Na železnih gazijo vse zakone o delavski zaščiti. Neverjetno je skoro, če slišimo, da delajo v prometu po 30—40 ur nepretrgano in da traja to nepretrgano delo po 24 dni v mesecu celih 14—18 ur dnevno namesto zakonito sprejetih 8 ur. To vse so delegati organiziranih proletarcev na kongresu dokumentarčno dokazali, a ne samo to, temveč tudi dejstvo, da je zakon o zaščiti delavstva pogažen s preprosto ministrsko naredbo, istotako priznanje organizacijske pravice in odredbe o delavskih zbornicah. Na neštivilne intervencije se ministrstva kratkomalo niso ozirala.

Vse to je dalo razpravam na kongresu ostro obliko pri sklepanju. Pri točki o organizaciji in agitaciji so bili sprejeti sklepi, ki gredo za tem, da se Savez razširi na vse strani in z energijo poruši sedanji nečloveški sis-

tem; istotako važne in ostre so odločitve pri sijajno vodeni debati glede službene pragmatike. Železničarji se protivijo stališču prometnega ministra, da jih je mogoče uvrstiti v zmazek splošnega uradniškega zakona, odločno zahtevajo svojo posebno pragmatiko, ki jo hočejo sami izdelati, dočim naj bi se sedanji načrt zavrnil.

Povsem nova je zahteva, naj se promet oddeli od državnih financ in naj se vodi kot državno podjetje posebe komercialno, a ne kakor doslej birokratsko. Razprava o tej točki je pokazala, da imajo naši železničarji več smisla za vodenje prometne politike nego vsa ministrstva skupaj, a gotovo več nego prometno ministrstvo, ki je iz našega prometa napravilo mrtvo spako, od katere imajo škodo vsi, ki so pri prometu zainteresirani, v prvi vrsti država sama.

Kongres je zaključil, da bo s posebno spomenico razložil svoje stališče o personalni in prometni politiki in da bo po drugi strani živo deloval za organiziranje železničarjev v borbi za njih zahteve.

To je na kratko poročilo o kongresu razredno zavednega železničarstva v Jugoslaviji. O podrobnostih bomo morali itak še pisati. Gotovo je, da pomeni ta kongres silovit korak naprej v gibanju naših železničarjev, a istotako vsega razrednozavednega proletariata, ki jih v njihovem boju ne bo pustil osamljenih.

Živel razredni železničarji!

Za celotno organizacijsko edinstvo proletariata.

(Po Radniških novinah.)

(Konec.)

Sodr. Pavičević nadaljuje: Mi pri najboljši volji ne moremo videti, da bi ne mogli delati za zedinjenje, predno se mase o tem povprašajo. Nasprotno, baš delavske mase želijo zedinjenja. Svetel primer za to je podružnica Saveza grafiških radnikov, ki je po večini »leve« orientacije, pa je tudi ona za zedinjenje. Drugi primer dajejo vaši kovinarji, ki so imeli te dni svoj kongres in so sklepali o svoji nevtralnosti napram CRSO, čeprav so vaše orientacije. In to so napravili samo radi zedinjenja. Mi imamo polno pravico, da delujemo za zedinjenje in odgovorimo masinim željam, ker delavci hočejo zedinjenja. Vaše zadržanje znači beg od zedinjenja. Uprava GRS. noče edinstvene akcije brez dela za zedinjenje, ker noče uvesti novo zmedo v delavske vrste. Pri takih akcijah bi delavci mislili, da smo se zedinili, a da se nadalje medsebojno prepiramo — to bi bila neznemisljena situacija. Potrebno je, da se srečamo na temelju edinstva vsega delavskega gibanja. M. Todorovič izjavlja v imenu NRP, da je to nemogoče. Potemtakem so pogajanja zaključena.

Sodr. N. Divac: Po izjavi M. Todoroviča je naša situacija jasna. On je prišel do tega, do česar je moral priti. Med nami so bile razlike in te razlike, kakor je videti, tudi sedaj obstajajo. Moramo iziti od programske in taktične osnove. Na tem se je v glavnem zlagal tudi Savez grafiških radnikov.

Sodr. S. Maksimović (SGR): Sodrug Popović je dejal, da je za popolno edinstvo v gibanju. Naš Savez o tem še ni končno odločil, temveč samo o edinstvu strokovnih organizacij. Mi ne moremo zedinjevati stranke, temveč samo strokovne organizacije.

J. Petaković (CRSO): Naš odbor je smatral kot svojo dolžnost, da prouči vprašanje edinstvenega strokovnega gibanja. Tako smernico je dobil tudi od svojega kongresa. Zato dajemo sledečo izjavo: Centralnemu radniškemu sindikalnemu odboru kot neodvisni delavski ustanovi je nemogoče delati za izgradnjo političnega, temveč samo strokovnega gibanja. Vsak drug poskus je zanikanje našega gibanja in razbijanje zdravega edinstva delavskega strokovnega gibanja. Prosimo, da od CRSO ne zahtevate, naj izvrši samomor.

Sodr. Ž. Topalović: Sedaj smo »baladi« na koncu, pa vseeno v dobrem razpoloženju in na jasnem glede trdosti oreha, ki ga moramo streti. Preko te težkoče pojdemo mi mirno.

Se obrača do Todoroviča, naj bi se takoj ta večer našla kaka vez za edinstvo. Naš predlog gre za tem, da se to pripravi za organiziranimi sredstvi: da se stvori telo, ki bi naj vsa vprašanja poneslo v javnost in duhovno pripravilo edinstvo. Druga stran za danes izključuje delo na tem zedinjenju in zato odbije naše predloge.

S tem je konference konec. Ura je tričetrt na enajst. Ta konferenca sicer ni dovedla do zaželjenega cilja, vendar že s tem, da ga je prvič dala na dnevni red, nam ga je pomaknila neznansko bližje. Če bi naši komunisti ne bili tako zmedeni, da v odločilnih trenutkih ne vedo več, kaj so in kaj hočejo in govorijo le kot najsprednejši konec moskovskega megafona brez lastne iniciative, bi bil cilj že danes dosežen, tako je po njihovi zaslugi zopet nekaj časa izgubljenega. Ima vremena — delavstvo lahko še nekaj časa trpi in se zedinjenje sme le želeči. Gotovo je, da komunisti niso imeli povsem čistih namenov, ko so na konferenco prišli, ampak ker so lahko sprevideli, da nimajo opravka z političnimi otroci, ki pravijo povsod samo »da, da«, jim bo to vzelo pogum še kdaj približati se nam s svojimi otročarijami. Danes so postavljeni v stiskalnico: samo od njih je odvisno, če pride kdaj delavstvo do prepričanja, da zedinjenja nočejo. In ta stiskalnica je tako nevarna, da si bodo gotovo premislili biti v nji stisnjeni predmet.

Politične vesti.

* Četrtekovega praznika sv. Cirila in Metoda so se gospodje jugoslovanski parlamentarci okoristili za odpočitek. Očividno jim gre njih način brezdelja zelo na živce. Za petek so si obljubili, da izvolijo skupniškega predsednika, radi tajnikov so radikalci paktilirali na levo in desno, s Turki, demokrati in klerikalci. Če so zase pridržali predsedništvo ali ga izročili radičevcem, o tem še nimamo poročil. — Verifikacijski odbor je predlagal, v katero okrožje naj pridejo poslanci, ki so bili izvoljeni v dveh. Dr. Korošec naj bi bil za mariborsko, v okrožju Ljubljana—Novomesto pa se pozove klerikalec, ki nosi značilno ime Nemančič. — Radikalci zanikajo vsako koalicio z demokrati, katero so ti v zadnjih dneh s tako veselimi obrazi prorokovali. — Drugače nič važnega. Tudi to, kar je, ni važno. Samo delo od trenutka za trenutek z ozirom na gospodo, z ozirom na proletariat pa priprava za bodoča zla.

* Pogajanja z Italijo so v toliko napredovala, da so končane priprave zanja. Ne smemo zameriti gospodom, če se na kako reč tako dolgo pripravljajo kakor kokote pred ogledalom na svojo toaleto. Imajo pač mnogo njihove krvi. Odslej bo naša delegacija, ki je dobila namesto umrlega člana Popoviča novega možakarja iz »družine« dr. Bogdana Markoviča, lahko brez kakršnihkoli naknadnih naznanil delala po svoji glavi, samo s pridržkom, da vlada zaključi sporazum. Pri nas nobena reč brez vlade ne gre. Saj še žnju prav šantovo.

* Na Bolgarskem je izbruhnila revolucija, če je verjeti zadnjim vestem. Baje je Stambolijski s svojo vlado, ki jo je revolucionarni odbor obsodil na smrt, pobegnil iz Sofije. — Veliko senzacijo je vzbudila aretacija bivšega ministra v Stambolijskijevem kabinetu Turlakova. Ta človek je bil finančni minister in je imel to smolo, da se je nekaj državnih financ njegove smole oprijelo.

* Kadar katoliškim kristjanom krščanski Bog ne pomaga, se obrnejo zastran svojih interesov do hudiča. V Budimpešti je proslul Stefan Friedrich po svojem povratku iz Carigrada, kjer je stopil v tesne stike z onimi, ki rabijo pri svojih podjetjih arabskega Alaha, osnoval madjarsko-turško banko.

* V Dortmundu so komunistični rudarji uprizorili spopad s policijo. Imeli so veliko ranjencev, policija pa skoro nič. To se v komunističnih ustih imenuje: korak naprej k odrešenju proletariata.

* Kabinet Bonnarja Lawa je po dolgih sedmih mesecih pomišljanja odstopil. Šele v zadnjem trenutku se je izmislil razbiti z znano noto Nemčiji simpatije angleškega ljudstva do sebe in zapeljati poruhrsko vprašanje v še hujše blato. Baldwin, ki je poverjen

s sestavo nove vlade, je odgovoril na čestitke siedeče: Treba mi je bolj vaše molitve nego vaših čestitk. Naivni pa so, ti visoki diplomati, v katere obrača ves poneumnjeni svet svoje oči! Menijo, da jim bodo lastni grehi s tujo molitvijo odpuščeni!

* **Alija Riza paša**, bivšega angorskega ministra in vojaškega poveljnika, je italijanski karabinier pri nekem spopadu s skupino Turkov v Carigradu slučajno ubil.

* **Boljševiki** so poslali Švicarski hudo noto, v kateri jo dolžijo odgovornosti za umor Vorovskega, češ, da mu je odrekla varstvo. Znano pa je, da je Vorovski varstvo sam odklonil. In sploh: zakaj neki se boljševiki čutijo tako hipnotizirane po buržujskih konferencah?

* **Kongres ameriških socialistov** v New-Jorku je podelil po eno klofuto ameriški vladi, ki/od nje zahteva izpustitev političnih jetnikov, in sovjetski vladi, ki preganja ruske socialiste, dočim ljubimkuje z vsemi buržoazijami, ki imajo od nje in ona od njih koristi.

Dnevne vesti.

d **Ministrstvo, kidela.** Ministrstvo za socialno politiko, pri katerem pa ima g. minister najmanj zaslug, je odobrilo načrt o ureditvi delavnega časa v trgovskih in obrtnih podjetjih v zvezi z zakonom o zaščiti delavcev. Sedaj mora ta načrt še v trgovsko ministrstvo. Pravilnik o otvarjanju in zatvarjanju delavnic je bil že predložen ministrskemu svetu, da ga nekoliko pokvari. Isto ministrstvo je dalo v tisk novi stanovanjski pravilnik, ki bo v kratkem poslan brezplačno vsem ustanovam, katere ga potrebujejo. — Odsek za likvidacijo računov, ki se tičejo prehrane pasivnih krajev, je bil pri tem ministrstvu ustanovljen, da ugotovi, če so se res godile nepravilnosti, o katerih je bilo toliko pritožb. Dejstvo je, da so pasivni kraji danes bolj lačni nego tedaj, ko so jih začeli prehranjevati. In to je najboljši dokaz, trden kakor pika na koncu tega stavka.

d **Generalni izseljeniški komisariat** opozarja naše ljudi, ki se hočejo izseliti v Zedinjenje držav, da jim to nikakor ne more uspjeti, če se skušajo protizakonito utihotapiti tje samo na temelju potnega lista za kako sosedno ameriško državo. Take izseljence aretirajo unijske oblasti lahko še po doli petih let in jih odpošljejo v kraj, odkoder so prišli. Mnogo naših ljudi je že postalo žrtev teh strogih zakonov, ker jih niso poznali.

d **Postaja v Vinkovcih** je zgorela. Škode je za 80.000 Din.

d **Grobelšek Mihael** (ali Miloš), lončarski pomočnik, je stanoval še pred kratkim na Dolgem polju pri Celju št. 4 pri Ignacu Pavšerju, ter bi se sedaj moral nahajati nekje v brežiškem okraju. Pozivlja se, da se radi vrnitve izgubljenih odnosno najdenih stvari obrne neposredno na mestno županstvo v Slovenski Bistrici.

Celje.

c **Predavanje.** Celjsko pevsko društvo »Naprej« in tamburaški odsek »Svobode« priredita v četrtek 24. maja ob pol 20. (pol 8. zvečer) v tukajšnji muzejski dvorani (pri župni cerkvi) predavanje: Harmonija v glasbi in družbi. Pridite vsi in privedite tudi svoje znanke s seboj!

c **Celjsko okrajno glavarstvo** nam sporoča, da je nošenje orožja osebam pod 30. letom prepovedano, tudi če so imele doslej tozadevno dovoljenje. Zato morajo vse take osebe do vstevši 30. tm. vsak dan med 8. in 10. dop. pri tem glavarstvu (soba št. 8/II) orožje

oddati in prav tako orožne liste in dovolila. Odvzeto orožje in listine se bodo lastnikom vrnile, ko izpolnijo 30. leto, če bodo za to izrečno prosile. Izvzete so samo osebe, ki jim služba uradno dovoljuje nošnje orožja in lovci le ob izvrševanju lova. Prestopki te naredbe bodo kaznovani z zaporom do 14 dni oz. globo do 1000 Din.

Ptuj.

p **Posebni ljubiteljski koncertov.** V soboto 19. maja je priredil tukajšnji nemški pevski zbor koncert v društvenem domu, na katerega je šla vsa nemška buržuazija, kar je leze in gre. Prišli so gostje tudi iz tujih krajev, tudi nekaj inostratev je bilo navzočih. Koncert pa je nameravala posetiti tudi Orjuna iz Maribora, ki jo je privedel g. Rehar kot vojskovodja. Ker se Orjuna ni mogla izkazati s povabilom, je seveda niso pustili v dvorano. Zato so pa ti gospodje — kakih 40 mož broječa četa — napravili koncert na lastno roko. Od pol 11. do pol 1. ure ponoči so se sprehajali po mestu in vpili na vse pretege, da bi se lahko še mrličji zbudili. Nazadnje so šli še pred Društveni dom, v katerem se je vršil zgoraj omenjeni nemški koncert. Posetniki so se ravno napravljali domov. Ker so bili orjunaši obkroženi od policije in žandarmerije, niso mogli napraviti mnogo huđega. Le poslancu Schauerju je nekdo izmed gruče orjunašev zagnal debel kamen tako močno v glavo, da se je mož kar sesedel ter so ga morali odnesti v hotel Osterberger, kjer se je nahajal še na binkoštni ponedeljek, ker ga niso mogli odpeljati domov. Drugo melodijo teh koncertov pa zdaj prebavlja tukajšnji okr. glavar, ki je bil že dva- ali trikrat osebno pri nemškem poslancu ter se opravičeval zaradi dogodka, pri katerem žni storil ničesar. Ker če bi bil kaj storil, bi moralo biti to, da bi zabranil takim kulturonošcem vstop v mesto. — Lepo pa je vseeno moralo biti, ker je bila ptujška Orjuna zastopana na nemškem koncertu po g. Sagadinu in tudi g. drju Šalamunu, kakor ptujski Nemci trde. — Načelnik tukajšnje Orjune g. Orožen, ki ima lekarno »Pri svetem Antonu«, menda ni bil zraven.

p **Kakšnji reveži so danes ptujski mesarji**, hočemo povedati enkrat vsej javnosti, da se jih primerno usmili. Mestna občina je sklenila prodajati meso v lastni režiji na svoji stojnici. To pa zaradi tega, ker so tukajšnji mesarji prodajali meso že po 100, 106 in celo 110 kron kg. Mestna občina pa je rekla, da se zadovolji z manjšim dobičkom ter je začela pred par dnevi sekati meso po 92 K. Mesarji so se pa hitro popraskali za ušesi, malo pojedikovali in rekli, da imajo že pri prodajni ceni od 100 do 110 kron veliko izgubo, sklenili so pa tudi takoj, da bodo z občino konkurirali ter so prodajno ceno znižali kar na 80 do 92 kron. Iz tega se vidi, da so doslej ljudstvo obirali na veliko in jim je mogoče delati tudi z manjšim dobičkom. Prepričani smo pa tudi, da se ta njihova konkurenca ne bo dolgo držala, ker privatni kapitalist ne bo delal predolgo z manjšim dobičkom, kakor ga je bil doslej navajen. Obžalovati je le to, da se občinstvo tega ne zaveda in še vedno hodi k tem oderuhom po to potreščino. Opozarjamo vse Ptujčane, da se držijo mestne stojnice, četudi bi ostali mesarji šli pod to ceno, Cena mesa, ki jo je občina nastavila za prve dneve prodaje, je popolnoma pravilna, ker je bila kupljena nekoliko boljše goved, ki je seveda tudi dražja. Naši mesarji pa boljše blago pošiljajo v inozemstvo, slabejše pa obešajo konsumentom do-

mačinom na vrat za drag denar. Najbolj korajžen je g. Pernat, ki najrajši konkurira. Občinsko predstojništvo pozivljamo, da se naj te konkurence nikar ne ustraši tako, kakor se je prvič, ko so mesarji šli s ceno od 60 kar na 40 K, ko je pa občina lastno prodajo ukinila, so pa takoj poskočili zopet nazaj celo do 70 K. Okrajno glavarstvo v Ptujju vprašamo, če nima nič proti temu, da teh sedem gospodov odira celo mesto, kakor se jim zdi? Ali bi ne mogli prodajati vedno po tako nizki ceni, kakor so jo sedaj nastavili?

Iz strok. gibanja.

g **Stavka mariborskih pekovskih pomočnikov** traja mirno dalje. Vsi poskusi nekaterih mojstrov, da bi jo razbili s stavkokazi in manj zavednimi vajenci, so se izjalovili. Pekovsko delavstvo, ki so si ga naročili od zunaj, je povečini tudi že odšlo. Mojster Malek, eden med trdimi, se je je že omežal in pogodbo podpisal. Tako ostane samo še par trdoglavcev, ki bodo tem težji obračun doživeli pri zaključnih pogajanjih. Nič ne gre preko zavedne delavske organizacije!

g **Srbski profesorji** se, čudež božji, prav nič ne boje Markovičeve grožnje z zakonom o zaščiti države, in trumoma zapuščajo z individualnimi ostavkami svoja mesta. Doslej jih je kakih 1000 in celo krog 50 ravnatelj srednjih šol je vmes.

Vestnik „Svobode“.

v **Bled.** V nedeljo 27. maja ob 10. dopoldne se bo vršil ustanovni občni zbor podružnice Sploš. del. izobr. zveze »Svoboda« na Bledu v hotelu »Mangart«. Na obilno udeležbo vabi pripravljajni odbor.

Delavci! Kupujte čevlje samo z znamko »Peko« domačih tovarov Peter Kozina & Ko., Tržič, ki so najboljši in najcenejši. Glavna zaloga na drobno in debelo **Ljubljana, Breg 20.**

Premogovniki v Združenih državah.

Premogovišča Združenih držav so največja na svetu; površina, pod katero se nahaja premog, pokriva 340.000 kvadratnih milj, kar bi približno odgovarjalo skupni površini Italije, Jugoslavije in Rumunske. Vse vrste premoga od šote do antracita se nahajajo v tem ozemlju.

Najbolj važna premogovna pokrajina je pogorje, ki se raztega od severa na jug paralelno z atlantsko obaljo, takozvane Appalachian Mountains; ta premogovišča se raztezajo od severne Pennsylvanije preho držav Ohio, Maryland, Virginia, West Virginia, izhodnega dela države Kentucky, držav Tennessee in Georgia tja na jug do države Alabama. Pennsylvania proizvaja največ premoga, več nego katera koli druga država, skoraj 40 % vsega bituminoznega in 99 % vsega antracitnega premoga v vseh Združenih državah. Za Pennsylvanijo izkopliejo največ premoga v državi West Virginia, namreč 9 1/2 % vsega bituminoznega premoga Združenih držav.

Antracitni premogovniki se nahajajo v severo-izhodni Pennsylvaniji. Drugje se antracit (trd premog) nahaja le v neznanih količinah v Alaski, Colorado in New Mexico. Antracit je najboljši premog za hišno rabo, ker je brez prahu in saj in gori toliko dalje kakor drug premog. Koliko časa bodo še izkopavali antracit? Sedaj se prideluje približno 80 milijonov ton antracita na leto, in če se bo produkcija nadaljevala v sedanjem razmerju, bo dovolj antracita 60 do mogoče 100 let.

Bituminozni ali mehki premog pogorja Appalachian sestoji iz raznih vrst premoga; nekatere vrste so primerne za koks, druge za plinarne, druge zopet za kurivo za lokomotive; izkopava se tam tudi semibituminozni premog, t. j. oni mehki premog, ki je radi velikega odstotka ogljika najbolj podoben antracitu.

Druga skupina premogovnikov je v takozvani notranji premogovni pokrajini, v državi Illinois, tretjo največjo premogovno državo, in državah Indiana, Michigan, zapadni Kentucky, Iowa, Missouri, Kansas, Arkansas, Oklahoma in Texas. Kakovost premoga v tej skupini je splošno slabša kakor ona v pogorju Appalachian, razen premoga v državah Arkansas, Oklahoma in Texas. Izkopava pa se ta premog v precejšnji količini in se rabi za kurivo in tovarne v mestih ob reki Mississippi in ob velikih jezerih. Ta premogovišča so prispevala k razmahu velikih industrijalnih središč, kakor so Chicago, St. Louis in Kansas City.

Premogovišča na Rocky Mountains so tako daleč v notranjosti dežele, da tam izkopani premog ne bi mogel tekmovati s premogom na izhodu in zapadu. Ta premogovišča se raztezajo od južnega dela Montane, čez Wioming, Utah, Colorado in New Mexico. Država Wyoming je po naravnem bogatstvu na premogu bržkone druga država v Uniji; prva je North Dakota. Premog v državi Wyoming je raznovrsten, od manjvrednega ružavega premoga (ligni) do bituminoznega, dočim je v North Dakoti sam lignit.

Premogovišča ob obali Tihega oceana so v državi Washington; v Oregonu in Kaliforniji je le malo premoga. Važnost tega premoga obstaja v tem, da je blizu morja. Koliko je premoga v Alaski, še danes ni znano.

Splošno se premog v Združenih Državah izkopava ob veliko bolj ugodnih okoliščinah, kakor v Evropi, razen antracita. Premogovniki navadno ne segajo pregloboko pod zemljo, plasti v večini bituminoznih premogovnikov tečejo vodoravno, in se plasti, ki niso vsaj 2 in pol čevljev debele, redkokdaj obdelujejo. Tudi je v ameriških premogovnikih najti manj pokalnega plina (after-damp) kakor v evropskih, razen v antracitnih premogovnikih. Ugodnejše razmere dovoljujejo obsežno rabo strojev in elektrike za prevažanje pod zemljo.

Od skupnega števila premogarjev morda je več ko tri petine tujerodcev. V desetletju 1880—1890 so kopali v ameriških premogovnikih Amerikanci, Angleži, Irci, Škoti, Italijani in Nemci, ki so bili navadno izurjeni premogarji, še predno so se priselili v Ameriko. Od leta 1890 pa so te narodnosti nadomestili Slovaki, Madjari, Poljaki, Italijani, Hrvati, Slovenci, Srbi, Rusi, Poljaki, Ukrajinci itd. Prvotni premogarji so zapustili Pennsylvanijska premogovišča in se izselili na zapadna premogovišča ali pa opustili premogarstvo. Oni, ki so ostali, zavzemajo večinoma vodilna mesta kot predelavci in inženirji.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot
(v imenu pokr. odb. SSJ in KDZ).
Odgovorni urednik: Franjo Koren.
Tisk Zvezne tiskarne v Celju.

Pristni
tirolski lodni
za športne obleke
solidno in trpežno blago pri tvrdki
A. & E. Skabernè
Ljubljana, Mestni trg št. 10.